

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

1. Damnosa voluptas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

De iisdem idem lib. 3. art. amand.

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canora

Quaslibet admittas detinere rates.

Pluribus eas describit Claudianus in epigram de Sirenibus:

Dulce malum Pelago Siren, volucrésque puellæ,

Scylléos inter fremitus, avidámque charybdin

Musica saxa fretis habitabant dulcia monstra.

Blanda pericla maris: terror quoque gratus in undis;

Delatis licet huc incumberet aura carinis,

Implesséntque sinus venti de puppe ferentes,

Figebat vox una ratem: nec tendere certum

Delectabat iter: reditús odiúmque juvabat;

Nec dolor ullus erat, mortem dabat ipsa voluptas.

Ad has maris ac hominum incantatrices *Ulysses*, captâ Troiâ redux, delatus, dicitur sociorum aures cerâ occlusisse, ne illarum cantus audirent; ipse autem ad navis malum alligari voluit, ne blanditiarum illecebris caperetur; quam ob causam sese contemptas rata Sirenes, in mare præcipites abierunt. Vide Symbol. 71. Orpheus quoque cum illac præterveheretur cum argonautis, & meliore cantu Sirenum modulos retunderet, illæ desperatione captæ, instrumenta musica in mare abjecerunt. Sed quia post Orpheum *Ulysses* ad eas oras appulit, & infidiatrices vix evasit, credibile est, Neptuni beneficio, recuperasse, quæ projecerant arma canendi. Pausanias in Bœoticis refert, à Sirenibus aliquando, Junonis suasu Musas canendo provocatas, cumque hæ vicissent, Sirenibus alas suas à Musis evulsas, coronasque ex illis factas, in ornamentum capitis & victoriæ trophæum cessisse.

Ethica.

I. (a) Multa his commentis adumbravere Poëtæ. Nempe voluptatum illecebræ (ut habet Cicero 1. Paradox.) mentem à sua fede ac statu dimovent, corrumpunt animum, nullaque capitalior pestis à natura hominibus data est. Quas qui sequitur, miserandum rationis facit naufragium: qui declinare cupit, earum incantamentis aures non præbere, sed occludere debet. Atque hoc indicat Natalis Comes Mythologiæ lib. 7. c. 13. Ego, inquit, Sirenum cantus, ac Sirenas ipsas nihil aliud esse crediderim, quam voluptates & earum titillationes. Hæ ad

(a) *Damnosa voluptas.*

ad exprimendam mortalium naturam, partim *bellua*, partim *virgines* videbantur; quia monstro propriè similis est is, qui non rationi & consilio, sed cupiditati parer, cum altera pars illius homo sit, altera bellua. Cum enim vis animæ nostræ alia sit compos rationis, alia ratione careat, quo pacto non habet quisque intra se inclusas & latentes Sirenes? aut qui nihil habeat nisi formam corporis cum homine commune, nullaque ratione utatur, sed huc illuc feratur pro animi impetu, quocunque libido, & appetentia, & cupiditas tulerit. Si quis igitur calamitates devitare voluerit, is ad Voluptatis lenocinia Vlyssis exemplo aures obturet, necesse est: aut Orphei, reliquorumque virorum Sapientum monitis pareat, eosque solos audiat. Hæc Mythologus.

Illæ Sirenum fallacia consistebat in eo, ut quibus rebus maximè quisque audiendis delectaretur; eas præcipuè canerent. Ambitiosos & gloriæ cupidos captabant eorum rebus gestis cantandis; Hinc Vlysses alliciebant laudando:

Huc age, flecte ratem, Graiorum gloria Vlysses,
Flecte ratem celerem, nostras & percipe voces &c.

Ad demulcendos libidinosos res amatorias canebant; testis Martialis lib. 3. ad Cassianum:

Sirenas hilarem navigantium pœnam
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax (b) Vlysses dicitur reliquisse.

Omnino typus hic est illecebrosa voluptatis, quæ ut dolosius decipiat, virgineos simulat vultus, & prima fronte honestam oblectationem, amicitiam, familiaritatem præfert; sed ubi paulò blandius animum subintravit, in belluinam & brutam libidinem desinit. Sirenes, ut nequiùs fallerent, speciosa sibi nomina imposuerunt; nam *Parthenope* virginem, *Leucosia* candidam, *Ligia* à Græco λιγείον, quod canoram sonat, aut à λιγέως dulciter, quod ad sermonis & colloquij fertur illicium. O fallaces larvæ, & alia omnia, quàm quæ nomine præfertis, vapido pectore molientes! Sapientiæ 5. Vita nostra comparatur navi, quæ pertransit fluctuantem aquam; totque jactatur fluctibus, quot cupiditatibus. Et ipsa sæpe malacia plus periculi habet, quàm tempestas: quique videntur leniter spirare Zephyri, sæviores sunt Aquilone. Audiamus D. Hieronymum in epistola ad Heliod. Et ego non integris rate vel mercibus, nec quasi ignarus fluctuum, & indoctus nauta præmoneo: sed qua-

(b) Versus.

si nuper naufragio eiectus in littus, timida navigaturis voce denuntio: In illo æstu, charybdis luxuriæ salutem vorat. Ibi ore virgineo ad pudicitiaæ perpetranda naufragia Scyllæum renidens, libido blanditur. Hic barbarum littus, hic Diabolus pirata cum socijs portat vincula capiendis. Nolite credere, nolite esse securi; licet in modum stagni refluxum æquor arrideat, licet vix summa elementi terga crispentur, magnos hic campus montes habet. Intus est periculum, intus hostis. Expedite rudentes, vela suspendite, crux antennæ figatur in frontibus. Hæc S. Doctor.

Sirenes dum canunt, mergunt. Socrates apud Stobæum: Δεῖ ὡς περ σειρήνας τὰς ὕδοναίς παρελθεῖν, τὸν σπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὡς περ πατρίδα, id est: Oportet voluptates præterire velut Sirenes eum, qui virtutem, tanquam patriam intueri desiderat. Quibus verbis alludit ad Vlysssem, cerâ obturatis auribus (quod dicemus) præternavigantem Sirenas, ut Ithacæ patriæ fumum subsilientem cerneret. Longè dulcior nos vocat patria Cælum, cujus desiderio qui tenetur, eum oportet malæ voluptatis illecebras negligere & aspernari.

S. Ambrosius in psal. 43. Illecebriferos Sirenum cantus eleganter, ut solet, ad hoc ipsum argumentum applicat. Sirenes, inquit, quasdam fuisse puellas gentilis tradit historia: quæ vocis suavitate, canendi illecebris, audiendi studio illectos iravigantes ad littus admoveere navigia inducebant, eosque (cùm gratiam vocis sequerentur) scopuloso in loco naufragium facere solitos, vetustas posteris tradidit. Ita sæculi voluptas nos quadam carnali modulatione delectat, ut decipiat. Vt ergo illic non littus in vitio erat, sed canora dulcedo: ita non caro invitio, sed ea, quibus caro ista sollicitatur & fluctuat. Et comment. in Luc. lib. 4. in proœmio. Sic Vlysssem, inquit, ut fabulæ ferunt (licet & propheta Isaias dixerit c. 13. habitabunt in ea filia Sirenum) post decem annorum exilia, quibus bellatum in Ilio est: decemque erroris annos, festinantem ad patriam, Sirenes cantu vocis illectum, ad illud famosum voluptatis naufragium penè deduxerunt, nisi adversus illecebrifera sonitus cantilenæ, insertâ cerâ sociorum clausisset aures. Et subjungit, animam, Vlyssis exemplo, ad crucis lignum spiritualibus nexibus vincendam, ne lascivarum rerum moveatur illecebris, cursumque naturæ detorqueat in periculum voluptatis.

II. (c) De Sirenibus locus Isaiæ cap. 13. sic habet: *Et erit Babylon*

(c) *Quid sirenes sint in S. Scriptura.*